

OCENA KSIĄŻKI

Pineal Tumors. Ed. H. H. Schmidek. Masson Publishing USA Inc. New York, Paris, Barcelona, Milan (Abacus Press Limited. Abacus House, Tunbridge Wells), 1977. str. 138. Ryc. 50.

Prezentowana czytelnikowi monografia, wydana pod redakcją H. H. Schmideka, profesora neurochirurgii w Hahnemann Medical College w Filadelfii, stanowi pierwszą pozycję z zaplanowanej serii pod zbiorczym tytułem „Cancer Management” redagowanej przez L. W. Brady’ego i V. T. de Vita Jr. Książka składa się z 7 rozdziałów poświęconych kolejno: patologii guzów okolicy szyszynki (U. De Girolami), ich symptomatologii neuro-okulistycznej i neurologicznej (S. H. Wray), towarzyszącym im zaburzeniom wewnątrzwydzielniczym (L. Axelrod), diagnostyce neuroradiologicznej (Ch. B. Grossman, C. F. Gonzalez), postępowanie chirurgicznemu w przypadkach guzów okolicy szyszynki (H. H. Schmidek) oraz znaczeniu napromieniowania w ich terapii (L. W. Brady). Odrębny rozdział dotyczy zagadnienia tzw. ektopowych szyszyniaków (H. H. Schmidek). Szczegółowe omówienie problematyki biologii, symptomatologii klinicznej, diagnostyki oraz leczenia guzów okolicy szyszynki zawarte w poszczególnych rozdziałach, poprzedzone jest syntetycznym wprowadzeniem przygotowanym przez dr R. J. Wurmana.

Już sama prezentacja treści książki, odzwierciedlona tytułami jej rozdziałów wskazuje na wszechstronność ujęcia zagadnienia oraz na jej adresatów. Monografia przeznaczona jest zarówno dla klinicystów-neurologów, neurochirurgów, onkologów jak i dla neuroradiologów, neuropatologów i neuroendokrynologów. Autorzy kolejnych rozdziałów monografii przedstawiają krytyczny przegląd stanu wiedzy w zakresie zagadnień stanowiących ich przedmiot, uzupełniony własnymi doświadczeniami, wskazują na luki w poznaniu poszczególnych zagadnień oraz na kierunki dalszych badań.

W rozdziale poświęconym patologii guzów okolicy szyszynki szczególnie cenna jest jasna i jednoznaczna klasyfikacja oraz omówienie stosunku nowotworów wywodzących się z elementów mięszkowych szyszynki do atypowych potworków w ujęciu D. Russell i L. Rubinsteina. To samo dotyczy rozdziału poświęconego tzw. szyszyniakom ektopowym. Rozdział dotyczy symptomatologii klinicznej guzów, obok jej bardzo szczegółowego omówienia, zawiera bardzo cenną część poświęconą neuroanatomicznemu oraz patofizjologicznemu podłożu dominujących w zespole klinicznym guzów objawów ocznych. W tym zakresie dr S. H. Wray daje bardzo szeroki przegląd wyników doświadczeń prowadzonych na prymatach. Istotnym walorem rozdziału poświęconego zaburzeniom wewnątrzwydzielniczym występującym u chorych z guzami okolicy szyszynki i tzw. szyszyniakami ektopowymi jest zwrócenie uwagi na bardzo szeroki wachlarz zespołów endokrynologicznych, związanych przede wszystkim z uciskiem bądź naciekaniem struktur podwzgórzowych. Znaczna część rozdziału poświęcona jest patogenezie hypergonadyzmu, znajdującego swój wyraz w przedwczesnym dojrzewaniu płciowym oraz znacznie rzadziej występującego zespołu hypogonadyzmu. Wiele uwagi zwrócono na fizjologię szyszynki u kręgowców, a przede wszystkim u ssaków i prawdopodobną funkcję melatoniny, jej syntezę i mechanizmy regulujące jej uwalnianie. Rozdział dotyczący diagnostyki neuroradiologicznej zarówno guzów zlokalizowanych w okolicy szyszynki jak i tzw. szyszyniaków ektopowych poza konwencjonalnymi metodami diagnostycznymi takimi jak rentgenografia przeglądowa, wentrykulografia, arteriografia i kontrastowa mielografia wykonywana w poszukiwaniu odległych ognisk rozsiewu płynowego, uwzględnia również zróżnicowane metody skaningowe i tomograficzne. W rozdziałach poświęconych leczeniu guzów, ich autorzy — wybitny neurochirurg i onkolog przedstawiają krytyczny przegląd stosowanych metod chirurgicznych i radioterapeutycznych.

Istotną zaletą książki jest jej nowoczesność, syntetyczność i wszechstronność ujęcia zagadnienia, a także oparcie się autorów na bardzo bogatym piśmiennictwie, obejmującym zarówno pozycje klasyczne jak i najbardziej współczesne oraz własnym bogatym doświadczeniu. Treść monografii wzbogaca bardzo obfity materiał ilustracyjny oraz własna lub zaczerpnięta z piśmiennictwa dokumentacja kazuistyczna.

Bardzo pożyteczna książka. Z tym większą niecierpliwością należy oczekiwać na dalsze pozycje z serii Cancer Management.

Prof. dr hab. M. J. Mossakowski